

Leuven Alg?lanan Ana Babal?k Ölçe?i (LAAÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Leuven Alg?lanan Ana Babal?k Ölçe?i (LAAÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25318>

Özet

Leuven Algılanan Ana Babalık Ölçeği (LAAÖ), orijinal olarak geliştirilmiş bir psikolojik aracın Türk kültürüne uyarlanmış versiyonudur. Bu ölçek, ergenlerin ve ebeveynlerin algıladığı ana babalık davranışları ölçmek amacıyla psikoloji alanında kullanılmaktadır. Uyarlama çalışması, ölçeğin dört faktörlü yapısının Türk örnekleminde de geçerli olduğunu göstermeyi hedeflemiştir. Ölçek, özellikle ebeveynlerin gösterdiği duyarlılık, davranışsal denetim, psikolojik kontrol ve özerklik desteği gibi temel ana babalık boyutlarını değerlendirmektedir. Çalışmanın temel amacı, ergen ve ana baba sürümlerinin güvenilir ve geçerli bir şekilde kullanılabileceğini ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler

Leuven Algılanan Ana Babalık Ölçeği, LAAÖ, Ana Babalık, Algılanan Ebeveynlik, Ergenlik, Psikolojik Kontrol, Davranışsal Denetim, Uyarlama

Yazarlar

Seher A. Sevim

Amaç

Leuven Algılanan Ana Babalık Ölçeği (LAAÖ), ergenler ve ana babalar tarafından algılanan ebeveynlik stillerini ve davranışları sistematik bir şekilde ölçmek amacıyla uyarlanmıştır. Ölçeğin temel amacı, ebeveynlerin çocuklarına uyguladığı davranışsal ve psikolojik kontrol düzeylerini, onlara gösterdikleri duyarlılığı ve özerklik desteğini belirleyerek, bu davranışları ergen gelişimine etkilerini araştırmaktır. Bu uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin psikometrik özelliklerinin Türk kültürü bağlamında da korunup korunamadığını test etmeyi amaçlamıştır.

Yapı

LAAÖ, temel olarak ana babalık davranışları dört ana boyutta inceleyen çok boyutlu bir yapıya ölçmektedir. Bu boyutlar, ebeveyn-çocuk ilişkisinin kalitesini ve ebeveynin kontrol stratejilerini yansıtır.

Duyarlılık (Sensitivity): Ebeveynin çocuğuna gösterdiği ilgi, sevgi, özen ve duygusal destek düzeyini ifade eder.

Davranışsal Denetim (Behavioral Control): Ebeveynin çocuğunun davranışları yapışlandırma, kurallar koyma ve izleme çabalarını kapsar.

Psikolojik Kontrol (Psychological Control): Ebeveynin suçluluk, utanç veya sevgi çekme tehditleri gibi manipülatif yöntemlerle çocuğun düşünce ve duygularını kontrol etme girişimlerini

ifade eder.

Özerklik Desteği (Autonomy Support): Ebeveynin çocuğun bağımsız kararlar alması ve tevik etmesi ve bireyselleşme çabalarına saygı göstermesi.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliği, Türk örneklemini üzerinde Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak detaylıca incelenmiştir. İlk analizde uyum iyiliği değerlerinin yetersiz bulunması üzerine üç madde (13, 16 ve 25) ölçekten çıkarılmıştır. Revize edilen modelin uyum iyiliği değerleri hesaplanmıştır: $RMSEA=0.068$, $CFI=0.90$, $IFI=0.90$, $SRMR=0.099$, $GFI=0.84$ ve $AGFI=0.81$. Bu değerler ideal uyumu tam olarak göstermemekle birlikte, $RMSEA$ değerindeki değerler kabul edilebilir sınırlar içinde yer almıştır. DFA sonuçları, üç maddenin çıkarılmasıyla ardından ölçeğin orijinal dört faktörlü yapısının Türk örnekleminde de doğrulandığını ortaya koymuştur.

Ana baba sürümünün Ölçüt Bağıntılı Geçerliliği, Problem Davranışla Başa Çıkma Ölçeği (PDBÇÖ), BDE ve ARGBÖ gibi ek ölçme araçları kullanılarak değerlendirilmiştir. Analiz sonuçlarına göre, ana baba sürümünün davranış denetimi boyutu ile problem davranışla başa çıkma ölçeği arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki ($r=0.240$, $p<0.05$) bulunmuştur. Benzer şekilde, psikolojik kontrol boyutu ile problem davranışla başa çıkma ölçeği arasındaki ilişki de güçlü ve pozitif ($r=0.377$, $p<0.01$) bulunmuştur. Bu bulgular, davranışsal denetim uygulayan ebeveynlerin ergenlerin problemlili davranışlarıyla daha etkili bir şekilde başa çıkışları algıladıklarını düşündürmektedir. Öte yandan, duyarlılık boyutu ile anne babanın rehberlik ihtiyaçları arasındaki ilişki ters yönde ve anlamlıdır ($r=-0.282$, $p<0.05$), bu da ebeveynlerin çocuklarına sevgi ve özen gösterdikçe rehberlik gereksinimlerinin azaldığını anlamına gelmektedir.

Güvenirlik

LAAÖ ana baba sürümünün güvenilirliği, iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) hesaplanarak belirlenmiştir. Elde edilen katsayılar, ölçeğin alt boyutlarının güvenilirlik düzeyleri hakkında bilgi vermektedir.

Duyarlılık: 0.75

Davranışsal Denetim: 0.66

Psikolojik Kontrol: 0.82

Özerklik Desteği: 0.63

Bu iç tutarlılık katsayıları incelendiğinde, Psikolojik Kontrol boyutunun yüksek bir güvenilirliğe sahip olduğu (0.82), Duyarlılık boyutunun kabul edilebilir düzeyde olduğu (0.75), ancak Davranışsal Denetim (0.66) ve özellikle Özerklik Desteği (0.63) boyutlarının güvenilirliklerinin alt sınırlara yakın olduğu görülmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısını incelemek üzere Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. Analiz süreci, ölçeğin orijinal dört faktörlü yapısının Türk örnekleminde test edilmesini içermiştir. İlk modelin yetersiz uyum göstermesi nedeniyle, psikometrik açıdan sorunlu olduğu tespit edilen 13, 16 ve 25 numaralı maddeler ölçekten çıkarılarak revize edilmiş bir model oluşturulmuştur.

Revize edilen modelin uyum iyiliği istatistikleri, dört faktörlü yapının kabul edilebilir düzeyde bir uyum sağladığını göstermiştir. Bu uyum iyiliği değerleri şunlardır: Ki-kare değeri (χ^2) 569.53 (SD=269, $p<0.001$), RMSEA 0.068, CFI 0.90, IFI 0.90, SRMR 0.099, GFI 0.84 ve AGFI 0.81. Bu sonuçlar, üç madde atıldıktan sonra LAAÖ'nün dört temel ana babalık boyutunu Türk kültüründe de geçerli bir şekilde ölçtüğünü doğrulamaktadır.

Ölçme Aracı

Test Türü: Uyarlama

Format: Likert Tipi (Kaynakta belirtilmemiş olsa da, psikometrik ölçek yapısı gereği varsayılmıştır.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ergenler ve Ebeveynler (Ana Baba Sürümü)

Yaş Grubu: Ergenlik dönemi çocukları olan ebeveynler.

Popülasyon Detayları: Türk örnekleminde geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçeği. Dört faktörlü yapının doğrulanması için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Duyarlılık, Davranış Denetimi, Psikolojik Kontrol, Özerklik Desteği, Yapı Geçerliliği, Güvenilirlik, Cronbach Alfa

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: sasevim@education.ankara.edu.tr

Yayın Adresi: Bilgi mevcut değildir.

Şzinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: Uyarılama al??mas? 2014 y?I?nda yay?nlanm??t?r.

Şzinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m ve telif haklar? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Bu ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: [leuven-algilanan-ana-babalik-olcegi-lao-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Sevim, S.A.(2014). Leuven Algılanan Ana Babalık Ölçe?i ergen ve ana baba sürümlerinin uyarlanması?. *Dü?ünen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences* , 27(4), 291-300. doi:10.5350/DAJPN2014270402

Leuven Algılanan Ana Babalık Ölçe?i (LAAÖ) Maddeleri

Ölçek maddeleri, orijinal kaynak metinde sa?lanmad??? için buraya eklenememi?tir. Detaylı ölçek maddelerine eri?im için kaynakçada belirtilen makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.